

Valgmenigheden. Den højtærede Minister støtter sig her til Loven om Valgmenigheder af 15. Maj 1903 § 19 og synes i denne Paragraf at have fundet en formel Ret til denne sin Afgørelse, men han har rigtig nok brudt med en aargammel Praksis, thi det har været Praksis indtil den 30. April — og er det for Resten endnu —, at Valgmenighedspræsten udøver Tilsynet med Religionsundervisningen i Friskolen baade for de Børn, hvis Forældre hører til Valgmenigheden, og overfor de Børn, hvis Forældre ikke hører til den. Jeg tror, at man kunde have fortolket denne Paragraf paa en noget anden Maade. Det er dog saadan, at Valgmenighedsloven af 1903 betyder en Udvidelse af Valgmenighedspræsternes Rettigheder og ikke en Indskrænkning af dem, men det, som her er hævdet, er jo en Indskrænkning. Men, som sagt, Virkeligheden er mange Steder den, at Valgmenighedspræster udøver dette Tilsyn. Nu vil jeg gerne spørge Ministeren, om ogsaa dette Krav skal opretholdes, og om Ministeren i saa Tilfælde har i Sinde at skride ind, hvor det er Sædvane, at Valgmenighedspræsten udøver dette Tilsyn. Jeg skal gerne være til Tjeneste med at gøre opmærksom paa de Steder, hvor det er Tilfældet. Men ud fra disse Spørgsmaal kommer jeg saa ganske naturligt til at spørge Ministeren, om han ikke i denne Samling har i Sinde at forelægge et Forslag til Lov om Skolens Tilsyn. Jeg tror ogsaa, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) var inde paa dette Spørgsmaal. Jeg synes meget vel, at vi kan behandle denne Sag her i Rigsdagen i Vinter, vi vil jo ikke derved bryde den — skal jeg sige — *treuga belli*, som vi vel sagtens skal leve under i denne Vinter. Det var disse Bemærkninger, jeg havde at gøre, navnlig til den højtærede Kultusminister.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Ivar Berendsen: I de sidste Dage har jeg nok faaet at vide, at en løsreven Sætning af et kort Referat af et enkelt Afsnit i en Tale, som jeg holdt i Studentersamfundet ved dets Rusgilde i Lørdags, er blevet opfattet — og med lidt god Villie er maaske ogsaa den Opfattelse blevet udbredt — som indeholdende et Angreb paa Folkehøjskolens Form for Proklameren af Fædrelandskærlighed her i Landet. Det har gjort mig noget ondt,

fordi det saa lidt svarer til Virkeligheden, og jeg havde ogsaa tænkt paa at demontere det, men dels ved jeg, at en Mistydning, der er 24 Timer forud for Sandheden, i Regelen aldrig bliver indhentet af den, og dels havde jeg ganske vist ogsaa stolet paa, at de, som kender mig og mine Anskuelser, maatte vide, at jeg ikke kunde have udtalt mig saaledes. Da nu imidlertid det ærede Medlem fra Nørresundby (Nørgaard) i Dag har bragt denne Sag her ind i Folketinget, hvor jeg ikke er ganske sikker paa, at den hører hjemme, vil jeg gerne anmode den højtærede Formand om at faa Lov til at faa min Berigtigelse til at staa i Rigsdagstidenden ved Siden af Paastanden. Det kan saa meget lettere gøres, som jeg den Aften talte efter Manuskript, og selv om ikke min egen Hukommelse var fuldkommen sikker om, at jeg talte, som der staa i Manuskriptet, vilde den store Forsamling kunne afgive Vidnesbyrd derom. Jeg skal altsaa med den højtærede Formands Tilalelse oplæse de faa Linier, det her drejer sig om. Jeg talte først om Verdensborgerskabsfølelsen i Forhold til Fædrelandsfølelsen. Efter at jeg dernæst havde betegnet Fædrelandsfølelsen, Følelsen af Danskhed, som det inderligste, det samlende i Sindet for dem, som overhovedet har Mulighed for Samling i Sindet, fortsatte jeg: „Men tal ikke for højt om det; Fædrelandssindet er noget intimt, det er ømtaaleligt, fordi det kun er skønt, naar det kommer indefra, som det selvfølgelig ikke, naar det ligger udenpaa. Lad mig illustrere, hvad jeg mener, ved et Eksempel. Et Foraar traf jeg i Berlin, efter at jeg i Maaneder havde haft Verden til mit Hjem, paa Vejen til Danmark en af de stærkeste politiske danske Mænd, jeg har kendt, og vi fulgtes ad hjemover med Nattoget, som den Gang ikke førte Sovevogn. Paa Falster vaagnede jeg om Morgen; da sad denne stærke Mand i Kuppen overfor min Hustru, begge tavse og stille, og indsugede den skære Vaardejlighed i det danske Land, det begyndende Fuglekvidder, den nyudsprungne Bøg, den bølgende Vintersæd og de levende Hegn, og begge havde Taarer i Øjnene. Det var skønt“ — ja, det er saamænd ikke noget at le ad; den Følelse vilde jeg ikke le ad. „Det var skønt, fordi det var tyst og ubevogtet. Men naar Folketaleren eller Præsten eller Højskolelæreren anlægger et særligt, brægende Tonefald paa Ordet „Danmark“, eller det forlanges, at Stemmen skal dirre, naar man siger „Danmark“ —